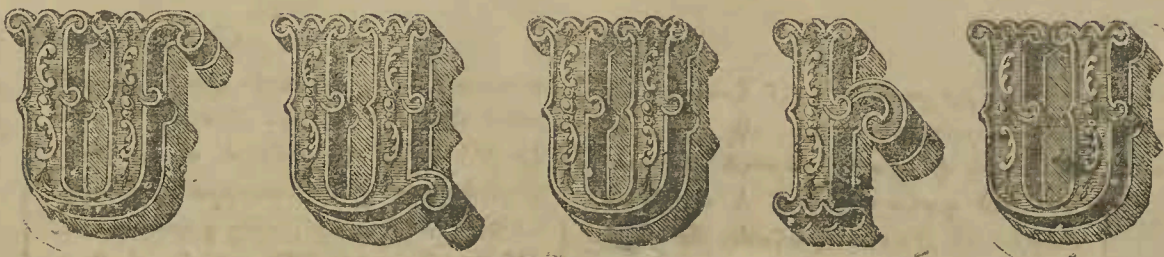

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 ՄԶ՝
Պաշտպան 10 ՄԶ՝
Վեցամս. Կ. Պոլսոյ 4 ՄԶ՝
Պաշտպան 5 ՄԶ՝
Օտար երկիրներու 30 Պոլսոյ
Պաշտպան տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դուշ, աւելի անգամներու
համար դատ սահարկութիւն կը-
լայ :
Իւրաքանչիւր թիւ 2 դրէնց թուղթ.

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանրու-
ած արեւը Խորագրութեան վրայ է :
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ
կամ որ և իցէ դրութիւն Խորագիր
— Տնօրէնին պիտի ուղղուի, զառա-
թիւս Ստանդարտը չհասնէ թիւ
198, Կօթի խան, Մասիսի գրասեն-
եակը :
Ճանրուած արեւը չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր :
Չտպուած նամակ, յոգում, ևն
եւ չեն արուիր :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՅՈՒՆԻՎԵՐՍԻՏԵՏ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Եւրոպական լրագիրք վոքը Ա-
որոյ բարենորոգման նկատմամբ Սնդ-
ղիոյ հրատարակած դեպքական
գրութեանց վրայ խորհրդածութիւն
ներ կ'ընեն, որոց մէջ Գլխաւորա-
բար նկատողութեան արժանի է Տէ-
պա լրագրին այն դիտողութիւնը թէ
Լորտ Սալիսպրի իւր դեկտ. 4 ի
ժամուցադրոյ մէջ թուրքիոյ դուր-
ժադէր իշխանութեան վրայ հսկելու
համար ներքին մարմին մը կազմե-
լու մասին կատարեալ ապահովու-
թիւն մը չ'կրնար զանել, անոր
տեղը լցնել կ'առաջարկէ բարեկամ
տէրութեանց կողմէ հսկողութեամբ,
որ կարենայ Օսմանեան կայսրութիւ-
նը պահպանել իւր դոյութիւնը վը-
տանդի ենթարկող զեղծմանց վերա-
նորոգման դէմ : Այս կերպիւ Լորտ
Սալիսպրի կը ցուցնէ թէ Անգղիա
վհասած է ինքնիւրեն հսկողութիւն
մը չ'ընել, և առանց յունիս 4 ի դաշ-
նադրութեան իրեն վերապահած օ-
գուտները բոլորովին չ'բաց թողլոյ,
կ'ուզէ սակայն զերբոյս իրեն դուր-
ժակից առնուլ : Բայց ինչիւր թուր-
քիոյ ներքին գործոց մէջ ուղղակի
միջամտութիւն մը գործադրել չէ,
այլ պարզապէս հսկողութիւն մ'օս-
մանեան վարչութեան գործոց վրայ,
որ մինչև ցարդ ուրիշ կերպիւ չէ
գործադրուած Բայց եթէ խորհուրդ-
ներ ու խրատներ տալով : Այս պա-
րագայիս մէջ կրնայ նախատեսուի
որ յունիս 4 ի Սնդի—Թուրքական
պայմանագրութիւնն է Անգղիոյ բա-
րենորոգմանց ծրագիրն 1836 ի խաթ-
մութիւն—Հիւմայունի նման պիտի գոր-
ծադրի : Այս վախճանն յուսադրա-
կան չէ : սակայն երբ ներկայ քաղա-
քական տագնապը փարատի, այն
ժամանակ հարկաւ Բ. Դուռը գործի
պիտի սկսի, և հաւանական է որ
հասարակաց կարծիքը մասամբ մը
դուրսնորդ բարենորոգումներ չ'գործ-
ադրուին :

Անգղիոյ ազատականները ներկայ
նախարարութեան ընթացքը խստիւ
քննադատելէ չեն դադարիր : Պ. Յօրս-
թէր Պրատֆօրտի մէջ ատենախօսու-
թիւն մ'ընելով նախարարութեան ըն-
թացքը քննադատեց : Իսկ Լորտ Տէր-
պիլ Ռօչթէրի մէջ ճառ մը խօսելով
Անգղիոյ ներկայ ներքին անաւանական
տագնապին պատճառներուն մին
քոյց տուաւ հարաւային Սմերիկայի
պետութեանց և Թուրքիոյ անանկու-
թիւնը : Միւս կողմէ խաղաղութեան
հաստատունն մնալուն վրայ եղած
կտակածներն ալ բարդաւանդութեան
վերադարձը կ'արգելուն : Սակայն
նախարարաց ընթացքին դէմ կ'ծու-

քննադատութիւններն, որոց նպա-
տակն է խորհրդարանին մերձակայ
ընդհանուր ընտրութեանց առթիւ
մեծամասնութիւնն ազատականաց
չահեցնել, առ այժմ լաւ ընդունե-
լութիւն չեն դառնիր, քանզի հասա-
րակութեան մեծ մասը կ'ախորժի
նախարարութեան աշխարհավարու-
թենէն, որ Անգղիոյ դուրձը բարձր
կը բռնէ :

Անգղիական Տէրքի—Եւրոպ
լրագրին մէջ լորտ Շաֆթըզբրի հետե-
ւալ նամակը կը տեսնուի յունիս 6
թուականաւ :

«Պարոն խմբագիր.— Կ. Պոլսոյ Հա-
յոց Պատրիարքն հետեւեալ նամակն
և տեղեկագրութիւնը իր կողմէ չ'ըն-
ելով որ իմ կարողութեանս չափ
աշխատեմ իւր ժողովրդեան դատին
օգնելու : Արդ՝ լաւագոյն օգնութիւն
մը չեմ կրնար ընել, բայց եթէ ինչ-
որ դանոնք հրատարակէք ձեր թեր-
թին մէջ : Հայոց ցաւերը դոնէ այս
կերպիւ չ'աւելան : Եւ չ'ընէք :

Ս. Պատրիարքին նամակը՝ ծանու-
ցանելով Լորտ Շաֆթըզբրի թէ իւր
Հայոց համակիր մէկ նամակն ընդու-
ներ և մեծ գոհութեամբ կարդացեր
է, կը յարէ թէ Եւրոպայ Պէրլինի դաշ-
նադրութեան ճարդ յօդուածով գործ-
նական դարման մը գտնել կը կարծէր
Հայոց վիշտերուն : սակայն այն յօդ-
ուածին արամադրութիւնները չ'գոր-
ծադրեցան, և Հայք առաջուն պէս
կը հարստահարին : Հայաստանի մէջ
անիշխանութիւնը կը տիրէ, և քրիս-
տոնեայք կը նեղուին՝ շատ անգամ
կառավարական պաշտօնատարաց մեղ-
սակցութեամբ : վանայ և Տիրապէ-
րի դաւառաց և Ռուսիոյ մէջ անպա-
տիժ կերպիւ բռնաբարութիւնը չ'ի
գործ կը գործուի, և Ռուսիոյ իրեն
ապստամբ կը պատժուին :

Բայց Ռուսիոյ կարծեցեալ տ-
պատմութիւնը տրոյ ծանրութեան,
տարապարհակի, և իրենց գայմագամ
ներուն կողմէն կրած նեղութեանց
դէմ բողոքելէ դատ ուրիշ բան չ'է :
Այս գայմագամներէն մին, իւր մէկ
Հայ ծառայն սպաննած էր : Պատրի-
արքարանն այս իրողութեանց վրայ
Բ. Դուռն ուշադրութիւնն յաճախ հը-
րաւիրած է, առանց հարստահարեալ
Բրիտանիոյ ամենափոքր օգնութիւն
մը կարենալ ստանալու, և մեծ աշ-
խատեանց դեպքաններուն տեղեկա-
գիր տուել է դաշնագրութեան 61 դ-
յօդուածին խոստացած պաշտպանու-
թիւնը խնդրելով : Ս. Պատրիարքն
այն տեղեկագրութեանց քանի մը
հատուածները լորտ Շաֆթըզբրի
կը ղրկէ, ծանուցանելով միանգամայն
թէ Հայք անհամբեր կերպիւ կ'սպա-
սեն յունիս 4 ի պայմանագրութեամբ
խոստացեալ բարենորոգմանց գոր-
ծադրութեան և թէ վստահ են

Անգղիոյ ազին ժողովրդեան համար
դատարարութեան ու արդարութեան
վրայ :

Ս. Պատրիարքին իր կողմէ տեղեկա-
գրութեանց հատուածները, նշանա-
կել հարկ չ'ենք համարել, քանզի
Միջոյ, վանայ և ուրիշ կողմերու ար-
դէն Հայ հասարակութեան ծանօթ ցա-
ւալի գէտքերու նկարագրին կրկնու-
թիւնն են : Բայց յունիս 4 ի պայմանա-
դրութեամբ խոստացեալ բարենորոգ-
մանց գալով, արդէն մեր վերոգըր-
եալ խորհրդածութիւններէն և Անգ-
ղիոյ դեպքականութեան թուղթերէն յառաջ
բերուած վերոյիշեալ հատուածներէն
կրնայ տեսնուի թէ անոնց վրայ ե-
ղած յոյսերը մինչև որ աստիճան
կրնան երթալ : Բ. Դուռն Անգղիոյ
առաջարկած բարենորոգմանց ծրա-
գրին սկզբունքը միայն ընդունած է,
գործադրութեան միջոցներուն վրայ
առաւելութիւններ ընելով : Այսու
ամենայնիւ նոյն լակ Բ. Դուռն ընդու-
նած միջոցները կրնային համեմա-
նալ իւր ժողովրդեան օգնելու :
մը բերել : սակայն, ինչպէս արդէն
ըսինք, պէտք կը լինի սպասել որ
ներկայ քաղաքական տագնապը փա-
րատուի : Բ. Դուռն իրօք բարենո-
րոգմանց գործադրութեան սկսի :

Յայտնի է թէ ասկէ երեք ամսոյ
չափ առաջ Սամսո կողոյն բնակչաց
կողմէ պատգամաւորութիւն մ'եկած
էր քաղաքը՝ յիշեալ կողոյն տրուած
արտօնութեանց և առանձնաշնորհու-
թեանց ճշդիւ գործադրութիւնը պա-
հանջելու պայտօնով : Սաֆիյէթ փա-
շայի Մեծ-Եղարքը տրուած ժամա-
նակ, կառավարութիւնն յիշեալ պատ-
գամաւորութեան պահանջներէն ի-
րաւացի դատելով՝ հաւանութիւն տը-
ւած էր անոնց, և միայն կայսերական
հրամանը կը պակսէր՝ երբ նախարա-
րական փոփոխութիւնը տեղի ունե-
ցաւ :

Նոր նախարարութիւնն այն գործն
յատուկ յանձնախմբի մը ձեւով
վերստին քննելու գտնելով, Սամսոյ
պատգամաւորութիւնը չ'ընդունեց՝ այս
նոր յետաձգումն, և Բ. Դուռն բողո-
քագիր մը մատուցանելով Սամսո վե-
րադարձաւ :

Նովի պաղարի ինչոյն վրայ Ա-
ւստրիոյ հետ բանակցութիւնը քա-
նի մ'օրէն վերստին պիտի սկսին, և
կըսուի թէ Չիլի կոմսին մէկ նոր ծը-
րագիրը բանակցութեանց հիմ պիտի
բռնուի :

Արեւելեան Բուսթիլի կաղմաւորու-
թեան դադարը Եւրոպական յանձնա-
խմբին իւր աշխատութիւններն չ'ի
զլուի հանելու համար երեք ամիս
ևս պայմանաւորման խնդրեց :

Յայտնի է թէ ըստ տրամադրու-
թեանց Պէրլինի դաշնագրութեան,
յիշեալ յանձնաժողովը երեք ամիս-
ւան մէջ պիտի աւարտէր իւր պաշ-
տօնը՝ դաշնագրութեան կնքուած թը-
ւականէն հաշուելով : Այս պայմանա-
ժամն արդէն լրացած է, և դեռ գոր-
ծին կէսն անգամ չ'է կատարուած :

Կրտսի թէ Արեւելեան Բուսթիլի
համար կուսակալի մ'ընտրուի թիւն և
մեծ աշխատեանց կողմէ հաստատու-
թիւնը մեծամեծ դժուարութեանց
հանդիպելով, որոշուեր է որ յիշեալ
նահանգին կաղմաւորութեանց դա-
ղող Եւրոպական յանձնաժողովը իւր
պաշտօնն աւարտելէ ետեւ ուրիշ յանձ-
նաժողով մը կազմէ՝ և երկրին կա-
ռավարութիւնն անոր յանձնէ առժա-
մանակեայ կերպիւ, մինչև որ տէրու-
թիւնը կարենան համաձայնութեամբ
կուսակալ մ'ընտրել :

Թիւսիւսէն գրուած նամակ մը կը
ժամուցանէ թէ Պուլղարաց աղդային
նոր քննութեան ներկայանալը վարչա-
կան ծրագրին վերաբերեալ (Ռուսիոյ)
կայսերական հրամանը մինչև յունիս
թի սկիզբը չ'էր եկած : Կը հաւաստեն
թէ Ռուսիոյ կառավարական պաշտօ-
նատարք Պուլղարի վարչական օ-
րինաց աղատամիտ ոգւոյն դէմ են :
Կայսրը Պուլղարի վերադարձեալ կաղ-
մաւորութեան ծրագիրը վաւերացու-
ցեր է :

Սոյն ծրագրին համեմատ ղինու-
րական ծառայութիւնը պարտաւո-
րիչ պիտի լինի Պուլղարի 20էն 30
տարեկան բնիկ ժողովրդոց համար :
Իսլամը առ այժմ դուրս թողուած են
այդ ծառայութեան : Ռուսիոյ կող-
մէ Պուլղարի տրուած գումարներն
երկրին ապագայ հոսոյթներով պիտի
վճարուին :

Կարինէն վաղը լրագրին ուղ-
ղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ
Նախիջևանի, Իկաթի և Երեւանի
կողմերը Ռուսական դուրս անսովոր
շարժումներ կը նշմարուին : 30—40
փաշո գործ կը հաւաքուին այն կող-
մերը, Կարս ալ վերստին 40 թիւդա-
նով և բազմաւանութեամբ բերուեր
են, և տակաւին կը բերուին եղեր :

Ռուսական իշխանութիւնը Կողոյ-
ւանայ, Օլթիի և Սրտահանի մահմա-
տական և քրիստոնեայ (հայ) բնակիչ-
ներէն բռնութեամբ ղինուորագրու-
թիւն կընէ եղեր՝ առանձնապէս
պաշտպանութեան համար հեծելու
գունդ մը կազմելու նպատակաւ :

Խօթմոյսի դաւառին Պարսկոստա-
նի յանձնուելուն նկատմամբ Բ. Դու-
րան և Պարսկական դեպքանին միջև
սկսեալ բանակցութիւնը վերջնապէս
վրայ են : Ամեն կէտերու վրայ կա-

տարեալ համաձայնութիւն զոյստած է ։ Թէրճէմանը Հաղիգաթ լրագրիւր կը ծանուցանէ թէ յիշեալ դատարան մէջ գտնուող բոլոր պետական կաշառածներն ալ յատուկ փոխարինութեամբ մը Պարսկաստանի պետութեանը տրուին ։

ՀՆՈՒԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

(ՀԱՎԱՍՏ)

Այս տարւոյ հասանք հետեւիք ։

Սթէնը 20 նոյ.

Բ. Գուռն երկի պաշտօնապէս ծանուցի Հելլենական կառավարութեան թէ Ղազի Մուխթար փաշան Թուրքո-Հելլենական յանձնարարութեան ղեկավարման տեղ որոշած է Անիոյ յանձնարարութեանը, որ սահմանադրուած վրայ կը գտնուի ։

Նախարարաց խորհուրդն երկի իրական ղեկավարութեանը որոշեց որ Հելլենական յանձնարարութեանը այսօր Օլլազարտաւորով մեկնի և Մէնէտիի նախահանգիւստին երթայ, որ յիշեալ Անիոյ գիւղէն երեք քիլոմէթր (կէս ժամու չափ) հեռի կը գտնուի ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Սթամպուլ լրագրիւր կը ծանուցանէ թէ վեհ. Սուլթանը Պէլլից գետնային Պ. Տօլէի մայրաքաղաքէն մեկնելէն առաջ հետը մասնաւոր տեւասկիւթիւն մը ընելու փոխարէն յայտնաբերեց զգետնային անցեալ շարժում մէջ Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցեր է ։

Վեհ. Սուլթանն ըսեր է Պ. Տօլէի թէ Պէլլից գետնային Ներքային ժողովրդոց երկնակազմը լինելով, երկրին օրինաց և վարչական դրութեան վրայ կատարեալ տեղեկութիւն մ'ստանալու համար զինքը տեսնուած հարկ եղած տեղեկութիւնները տուեր է, զորս վեհ. Սուլթանը մեծ ուշադրութեամբ մտիկ ընելով թուրքիոյ մէջ ներմուծելիք բարենորոգմանց և ի մասնաւորի երեսփոխանական ընտրութեանց և գործողութեանց վրայ խօսակցեր է ։

Կըսուի թէ Պետական խորհրդոյ անդամ Բեհամիլ փաշան, որ այս միջոցիս պաշտօնով Շքօտա կը գտնուի, արտաքին գործոց նախարարութեան միւսթէշար պետի անուանի Հայտարար էֆէնտիին տեղ ։

Ճէրիտէի Հովանաթիւն կը ծանուցանէ թէ Սպարապետի դուռը տեղութեան ճարտարապետ վահմ. Սարգիս պէյի հետ պայմանագրութիւն մը կընքեր է ։ Կ. Պօլսոյ ամրութեանց երկայնութեամբ խրճիթներ (պառաքա) շինելու համար ։

Այդ խրճիթներուն մէջ 150,000 ի չափ զօրք պիտի կրնան բնակիլ, ըստ պարապետութիւնն այս շինութեանց համար կէս միլիոն ոսկի ծախք որոշեր է ։

Կ. Պօլսոյ քաղաքապետութիւնն ուտեստ կամ նորոգելն փաճառողներէն ոմանց թղթազրամիկ անկանոն ընկալքը պատրուակ բռնելով չափազանց զին պահանջներն առաջին առաջին համար պատիժներ տնօրէնելով, պաշտօնական ծանուցմամբ մը հրաւեր կըկարգայ հասարակութեանը որպէս զի այս տեսակի զեղծութեան գործող հանցանքներն զանգատ կամ գրգռութիւն ունեցող անձինք քաղաքապետութեան պաշտօնէի զմեկն, որք յատկապէս այս բանին համար

զինուորական պահանջները պիտի գտնուին ։

Թուրք լրագրիւր մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ. մը կըսէ թէ Կ. Պօլսոյ Պէլլից գետնային մէջ պահպանելու նիւթոց ապահովութեան երաշխաւորութիւն չկենայով, և արդէն գործութիւններ ալ պատահած լինելով, կառավարութիւնն որոշեր է յիշեալ Պէլլից գետնային մէջ գտնուող պատուաւոր անձանց ներկայութեամբ սոյն աւանդները կնքող տակ առնելու և Եթէ յիշեալ իսլամի դրան, դատական նախարարութեան և լիւղաֆի ու Պէյթի—Իւլ—Մալի վերատեսչութեանց և Կ. Պօլսոյ քաղաքապետութեան պաշտօնատարներէ յանձնարարութեամբ մը կազմելով անոր հսկողութեան ներքեւ դնել ։

Ճիւղրէի ապստամբութիւնը զբաղելու պաշտօն ունեցող միւշիւր իշղիթ փաշայէն յունար 7 թուական նաւ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պէլլից գետնային օրդիւններէն Օսման պէյ ալ միւս եղբորք պէյ Սիւրիւր քաղով անձնատուր եղեր է, և թէ քանի մ'օրէն երկուքն ի մի ասիւն Կ. Պօլսոյ պիտի դրնուին ։

Անգլիոյ վեհ. թագուհւոյն կողմէ Բարձր Սաֆիլէթ փաշայի զբաղած Հնդկաստանի Աստղ պատուանշանն, որ ոսկիէ ու ազաւանդներէ շինուած ճարտարարուեստ գործ մ'է, 1200 Անգլիական ոսկւոյ նիւթական արժողութիւն ունի ։

Լա թիւրքի շարաթ աւուր թըւով ծանուցած էր թէ Պօսթորի Ասիական եղբորք փաշա—Պալլիցի ժամու կէսի չափ հեռի Արլանիթօխօրի գիւղին մէջ 20 օրէ ի վեր տանելով, 30 ի չափ մարդիկ մեռեր են, և թէ քանի մ'օրէ ի վեր յիշեալ հիւանդութիւնը փաշա—Պալլիցի մի մէջ ալ ծագելով, չորս հինգ հոգի ալ հոն մեռեր են ։

Այս բանը գարնանի լինայի տեսչութիւնն ալ իւր գործակալաց միջոցաւ իմացած լինելով, յատկապէս բժիշկներ զրկած է վերոյիշեալ գիւղերն, որպէս զի հիւանդութեան ինչ ըլլալը ստուգեն ։

Բուսնիէն գալով Պրուսայի կողմերը զրկուած Բօմաք գաղթականներուն մէկ մասն անցեալ երկուշաբթիէն երեքշաբթի լուսնալու գիշեր Պրուսայէն Մուտանեա եկող ճանապարհորդաց կարաւանի մը վրայ յարձակելով ճանապարհորդները կռուութեան են ։

Այդ Բօմաքներէն 17 ը ոտակաւ նաց կողմէն ձերբակալուեր են, բայց ոչ առանց զժողարութեան և զի Բօմաքները զէնքով գիւղացիութիւն ընելով, յիւսնապետ մ'է ոտականութեան զինուոր մը վերաւարեր են Բօմաքներէն ալ 3 հոգի վիրաւորուեր են ։

Ագրիանուպօլսէն կը գրեն թէ Մալիցա և Թուհնա գետերն յորդելով, Ագրիանուպօլսէն մէկ մասը ջուր կուխեր է ։ Ռուսաց միւսերանցներն ալ մեծ փնտա կրեր են ։

Ագրիանուպօլսոյ արուարձաններէն Բիլիթի բնակած տեղի Յոյներն և կեղեցի մ'ունին ։ Ժամանակէ մ'ի վեր յիշեալ քաղաքին Պուլլար հասարակութիւնն յիշեալ եկեղեցւոյն իրեն յանձնուելը կըպահանջէր, բայց Յոյք կը մերժէին այդ պահանջովը, յայտարարելով թէ ի բնէ անտի յիշեալ

եկեղեցին Յոյն հասարակութեան սեփականութիւնն էր ։

Պուլլար անցեալները բողոք մատուցած էին տեղւոյն քաղաքական ատեաններէն միոյն ։ Նա ալ վճռած էր թէ օր մը Յոյներն և օր մը Պուլլարները պաշտօն կատարեն եկեղեցւոյն մէջ, վճիռ մը, որոյ գործադրութիւնը բնապէս անհնարին էր, և Յուսոյ մեարապօլիսն ալ բնաւ չէր ընդուներ ։

Խնդիրն այս վիճակին մէջ էր, երբ կաղանդին առաւօտ պուլլարք յիշեալ եկեղեցւոյն վրայ յարձակելով կը դրուէին զայն ։ Սակայն մետրապօլիտին ջանից և Կ. Պօլսոյ Յուսոյ Պատրիարքին միջամտութեան վրայ, տեղւոյն Ռուսական իշխանութիւնն որոշեր է եկեղեցւոյն դռները կնքել և բանալիներն իւր քով պահել, մինչև որ խնդրոյն վերջնական կարգադրութիւն մը տրուի ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Է Ս Ն Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Է

Երկի իրիկուն գոյուեցաւ	12,25
Այս առաւօտ բացուեցաւ	12,25
Կէս օրին	12,25
Բուսնիի երկաթուղի	Քր. 43 30
Թղթագրամ	Ժր. 433

ԲՆԹԱՅԻ ԱՐԺԱՆԴՈՅ

Կ. Պօլսոյ 8 Յունիս

Ստիկի յիշեալի բաժ. Անգլ. Ժր.	4,28
Փոխանակութեան	3,40
Կ. Պօլսոյ Պաշայի	6,43
Քրէտի յիշեալ	4,32
Քրէտի Օսթրո-Թիւրք	—
Փոխ. 1863	Ձր. 64
1865	72
1869	68 1/2
1872	20 1/2
1873	61 1/2
Թրամուս	Օսթ. Ժր. 4 75

ԲՆԹԱՅԻ ԳՐԱՄՈՅ

8 Յունիս

Նարոյն ոսկի	109 25
Խմելու Ռուս	87 10
Գրքից	89 48
Գրքից	51 10
Հինգ ֆրանք	—
Հինգ նոյ	124
Պրիւն	185

Օսթ. կայսերական Պաշայի այսօր 433 զրէ գին որոշած է փոխանակութեան ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն եկած գրութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Ուլլիոյ կարծեցեալ ապստամբութեան պատճառաւ բաղնիքի Ուլլիոյն աղագայինք Մարաշի մէջ 7-10-15 տարի բանտարկութեան դատապարտուեր են ։ Սակայն հիւպատոսաց քննութեան տեղեկագիրը խիստ նպաստաւոր լինելով Ուլլիոյն, կը յուսացուի որ Ս. Պատրիարք Հօր և Երեսպալանաց ազդու ջանից շնորհիւ յիշեալ աղագայինք ևս բանտարկութեանէ կ'ազատին ։

Վերջին տեղեկութիւն մը կը ծանուցանէ թէ բանտարկեալ Ուլլիոյն ներքին ոմանք բանտին նպատը ծակելով փախեր են ։

Ի նպատ Դպրոցաւորաց—Արեւելեան ընկերութեան, որ ինն տարիէ ի վեր Հայաստանի մէջ ազգիկ աղքատիկ մանկուն գաւառաւորակելու նպատակաւ հաստատուած է, մեծ պարահանդէս մը պիտի տրուի մօտ օրերս ։ Անգլիոյ դեսպան Վահմ. Սըր Օրթէն Լէյարտն ուղեւոր քաջալերել սոյն բարենպաստի ընկերութիւնը, բարեհաճած է իւր բարձր հռչակաւորութեան ներքեւ առնուլ սոյն հանդէսն, որոյ եղանակն շքեղութիւն մը տալու համար նշանաւոր ազգաւ

յինք արդէն յատուկ մասնախումբ մը կ'ապմած են Օսմանեան կայսերական Պաշայի ընդհանուր տեսուչ պատուարժան Յօսիֆիի նախագահութեամբ ։ Ահա ասիկ յիշեալ կարգադրութիւն մասնախումբին միւս անդամները ։

Մեծապատիւ Էֆէնտիք
Յակոբ Գաղաղեան
Անտոն Հաճեան (Գանձապահ)
Աւետիս Գօրօլեան
Տիգրան Գարակէօզեան
Աստուածատուր Ջուրդ.
Տօլթօր Բէշտիմալի
Գէորգ Այլանեան
Գէորգ Ա. Կիւմիւշկերտանեան
Միքայէլ Մամեան
Միքայէլ Բօրթուգալ
Յովհաննէս Նուրեան
Բարսեղ Հալաճեան
Սեպուհ Մադսուտ
Սարգիս Սըլաճեան
Վիլհէմ Ալիւան
Վիլհէմ Ապուլլահ ։

Հաւաստի ենք թէ ամեն ազգասէր ազգայինք յօժարակամ պիտի ընծայեն իրենց աջակցութիւնն այս գործոյն յաջողութեան, և թէ՛ այս պիտի պաշտպանութեանց ներքեւ դըրած պարահանդէս մը չկրնար մասնաւոր հրապարակ մը չունենալ այն ամեն ճաշակի տէր անձանց համար, որք ընտիր դրօսանք մը գտնելու կը փախաքին ։

Մեր անկեղծ շնորհակալութիւնը կը յայտնեմք Մանգուլիի Էֆ. Բեհար պատուական թերթին Մեծ Խմբագրապետ Էֆէնտիին, որ լրագրոյն առման օրնայ լինելն համակրական խօսքերով ծանուցանելով քաջալեր կարգացած է մեզ ։

Կէտիկ փաշայի եկեղեցին ճըրապալեցի երեկոյն պատարագիչ քահանայն, ծերունի Տ. Հմայեակ հայր, ի սուրբ ի սուրբ ընելու Էմիլիոյն, յանկարծ կաթուած ինքնով վրան կիկնայ վար և սկիզբ ձեռքէն լինալով անկարագրելի շփոթութիւն և սարսափ կը տիրէ ։ Անմիջապէս ուրիշ քահանայ մը կը հաղորդէ գոգովուրդը իսկ կաթուածահար քահանայն եկեղեցւոյ մէկ խուցը փոխադրուելով, քանի մը լուսէն կը վախճանի ։

Լրագր.

ՏՆՂԵԿԱԴԻՐ

ԳԵՐ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄՐՈՒԱՆՏՏԵԱՆՅ

(Շարահանութիւնն արեւ. Թ. 2224)

Երկրորդ աղբիւրն է զեղծմանց՝ Մահաբէկէն, որ անապաւ պաղպղներ կը պահանջէ, և հարկերն ալ ողջ ըստակով ու այլ և այլ կերպերով հաւաքել տալով, ոչ դանձուն, այլ իր անձնական շահը հանելու համար կը տառապեցնէ ժողովուրդը, և երբ խեղճ մարդու մը շահը կտրեր ու պարտք ընելու վարկը չէ մնացեր, գոյքն և կարասիքը կը հանուի ի վաճառ և կը վճարուի հարկը ։

Երրորդն է զաղբիւրն զեղծման, որ ոչ միայն փնտախաբները կ'առնաւորեն, լու և բանաւորաւ տեսչութիւնն ու նենալով ամենամեծ գիւրութիւններ և թոյլտուութիւններ կընծայէ չարագործաց, այլ և շատ տեղ գործներն իրենց պահ կամ բաժին կը տրուին ։ Հարկահանութեան կամ այլ և այլ պաշտօններով զրկուած զաղբիւն շատ գաւառներ կը քաղէ ժողովուրդէն, և իր խիղճը կը հանդարտեցնէ ընելով, այսքան ամիսն ի վեր ամառ կան առած չունինք, ընտանիքս քաղցած, ևս միւրի, հապա ինչպէս ապա

իմի: Այս կերպը կը գործածեն նաև երբ նշանաւոր չարագործ մը հրաւիրուի կամ ձերբակալուի. զրկուին մէկ կամ երկու հարիւրնոց թուղթով գոհ կըլլան, կը դառնան կը ստանան կառավարութեան թէ՛ հիւանդ. էր կամ փախուցեալ էր և այլն, համար զերով իրենք զիրենք թէ արդար է մեր բաժը, որովհետեւ եթէ կառավարութեան բերուէր նա, տան կամ քան հարիւրնոց թղթով հազիւ պիտի զերծանէր. այսպէս նա աժան կը պրծի և մեք ալ թեթեւ դուռնով դուրս կըլլանք:

Ահա այս երեք ազգութիւններէն կը կազմուի այնքան հարստահարութեանց, լիկանաց և զրկանաց ծովը, որոց մէջ կը ծփայ ժողովուրդը: Ոչինչ են կառավարութեան մէկ ակնարկի առջեւ չէր քէն, քիւրդն և դուրն, բայց ասոնք բոլորն ալ թեւադրեալ կամ թող տուեալ պաշտօններն են յիշեալ երեք պաշտօններէն:

Անշուշտ գիտէք թէ շաբին, հաշիւի և փողի մեքենաներն են, և ուղղապէս կը կրնարուին Կ. Պոլսէն և իրենց յատուկ կեդրոններէն: Այսպէս են նաև Գայմազամները և Միւսլիմները վիճակն, որոց մէջ կարելի հազուադէպ են օրէնքաւոր և մարդու պէս անձինք. շատերը մանաւանդ թէ մարդ կը համարուին ըսել, ամենքն ևս առհասարակ կամ անպիտան կամ ֆիսասիւր են. ասոնք ևս ուղղակի Պոլսէն կը նշանակուին ու կը զրկուին: Այնպիսի նշանակուելու, Մուհապթէճիներու, Գայմազամներու և Միւսլիմներու պատահեցայ, որք կը խոստովանին թէ զիրենք քաղաքէն շատ միայն զրկած են հոն, և իրենց տեղանց ու խնամակարաց անուններն ալ կուտային:

Գրեթէ ամեն ուրեք տեսածս էր՝ իրարէն ժողովը դարձեալ զօրաց լեւել հայթայթելու և զրկել տալու, հարկերն ու իրանքները հաւաքել տալու: Կառավարութիւն եթէ կար, մի միայն ասոր համար էր:

Իսկ մեր ժողովուրդն, որոցմէ առեալ նաև Պատրիարքարանը, միշտ կը բողբէ Բրդաց և Չէրքէզաց դէմ. կը փոփոխէ այս վայրէջքով կամ Միւսլիմներէն, կարծելով թէ այսու զեղծումը կը դադարի: Թէպէտ կան փոխուելու արժանի Միւսլիմներ, որք և վայրէջք ալ, բայց կային ընտիրներ ալ, կային և կը տրամշէին թէ՛ ինչ ընենք, զիտենք Գատիկու Մուհապթէճիին անիրաւութիւնները, գիտենք, բայց կը ճնշուինք. դիտենք Զապիթին և Զապիթիին կեղծքին և դուրսից ըլլանք. գիտենք Գայմազամներուն և Միւսլիմներուն ապիկար կամ ֆիսասիւր ըլլանք. կը սաստենք, բայց ակնածութիւն անդամ չեն ընենք. վասն զի մեզ տուեալ է միայն գիտողութիւն գրել իրենց վրայ հոն, ուր իրենք պաշտպանեալ են արդէն: Ամեն բան վերին պաշտօնեայէն կ'ապաստի. բայց վերին պաշտօնեային իւր ստորագասելոց վերայ իրաւասութիւն չունի, իւր գործիքները իւր հրամանին տակ չեն:

Զապիթիներն եթէ օրինաւոր վարմունք ալ ունենային, սակայն նկատուի է թէ խիստ սակաւաթիւ են. Միւսլիմները՝ 5-6 զապիթի ունին. Գայմազամները՝ 10-13. Միւսլիմները քիւրդներն ալ իւր 20, առ առեալ 30. և ասոնք պիտի բարեկարգութեան հսկեն, հարկերը հաւաքեն, կառավարութեան դուռն և բանտը պահեն, փոխան և ուղեւորները տանին բերեն, որ ըսել է և ոչ մէկը կրնան ընել երկիրը ձգուած է իւր թաղին, և եղած է խաղալի զօրաւորին և նենգաւորին: Զապիթիներու ամսականները՝ ձիւտ օրին 90-120, հետին 60-

70 դրէ է. Միւսլիմները 300-600 դրէ. Գայմազամները 800-1100 դրէ թղթաւ գումար: Եւ կը նշանակուին ասոնք, որպէս զի ուշագրտութեան առումը, Ս. Հայր, թէ այս ընչին ամսականով պաշտօնեայ մը ինչպէս կ'ընայ տարի, և եթէ չկրնար տարի ինչու ապացանքներով և ընծաներով ձեռք կը ձգէ այդ պաշտօնը. ուրեմն պարէնն ու տուածին փոխարէնը ուստի՝ կը հընձէ, ուստի՝ կը կապէ այն բեռները և քսակները, որոց մէկը չկար իւր հետը գնալու ասոնք, Յաւաք բեռած կէտերու օրինակն են, և կուղիւնին կամ այդ օրէնքները փոփոխելով կամ նոր նոր օրինակ տալու սելով, բայց ո՛ր մնաց նոր օրէնք: Տէրսիմի բարեկարգութիւնը՝ որուն վրայ իրեն առհասարակ զործի մը կը նայէր ժողովուրդը, դժբաղդաբար հինգ ամիսէ ի վեր գոհացուցիչ արդիւնք չ'ուրջ չտուաւ. եթէ իւր շրջակայ գաւառները քիչ մը ապահովութիւն ունին, ամեն տեղերը զօրք գնելէն է, բայց և այս զօրքերը կը տարբերին այսու, որ քրդերը բարբարոսութեան ու յափշտակութեան անուամբ կը ծանրանային և կը խելին ժողովուրդէն, իսկ զօրքեր օրինաւորութեան և հսկողութեան անուն տալով՝ նստած են ժողովուրդէն աները և նոյնպիսի ծանր են ժողովուրդէն վրայ:

Տէրսիմը, որոյ շղթան է բաւաւայ և Սաանոյ լեռինը, խիստ խիտ լին ֆիսակը քիւրդերով. այս լեռանց հիւսիսային կողմն են Գլի, Մուշ, Խոյթ, Մօսլան, Բաղէշ, Սլեւը. և իսկ հարաւային կողմը՝ Տիգրանակերտու գաւառները և Բաւու, Զարանճագ, Խարբերդ, Զախաճագ, Արաբկիր, Ակն և Գէմալի. դիւր ճակատի առջեւ ալ՝ Նըզմիա և Դերման, ասոնք ամենքն ալ Հայաբնակ. իսկ գաղաթները և ոյնամէջը չապկած են քրդերու զանազան ցեղերը. դեռ քիւրդ մ'ապանուած չէ, դեռ բռնաւորի մը քիթն արևմտած չէ: Սերաստիոյ հիւսիսային լեռանց առիւծն է քիւրդ Ալիշան պէյը, և Մալաթիոյ, Տիգրիսի, Կիւրնիի ու Տէրնէտէի կողմերը Ալիշանացի և Տրեմանցի արիւնկալ քրդերը և, որք առհասարակ ակնը դէտ կը նայէին Տէրսիմի բարեկարգութեան. բայց արդէն անոնցին իրենց երկիւղը, աւելցուցին իրենց չարութիւնները, որոց վրայ դիւր նաև ամեն տեղ գտնուած թուրք օրիկաները, զօրաց փախստականները, և պարկեշտութեան քօղին տակ թաղուցեալ նշանաւոր քաղաքայինները, որք առհասարակ կատաղի և անխափ գործել սկսան այս վերջին օրերս քրդիստանից զլխուն չարիքները: Ահա թէ ո՛ր մնաց մեր յոյսն և ո՛ր խոստացեալ բարեկարգութիւնները:

Յուշէր Բաւու

ՊԵՏՏՈՆԱԿԱՆ ՄԱՆՈՒՑՈՒՄ

Վանայ Շահապալի գիւղէն Պաղտուսարեան Գառապար անուն ազգային մը իւր 30 տարեկան, միջնահասակ, գլուխն երերուն, ասկէ 15 տարի առաջ իւր հայրենիքէն ի Պոլսի եկած, և 9 տարի շարունակ հոս կենդանի ետքը, 5 տարիէ աւելի է որ անյայտացած է, և ուր ըլլալը չգիտցուիր:

Նաև Մշու գաւառէն Կասիի գիւղացի Խաչիկ Յովսէփեան անուն երկու տասարդը, աստի 6 տարի առաջ իր հայրենի գիւղէն մեկնած ըլլալով, անյայտ եղած է:

Նոյնպէս ըստ տեղեկագրութեան պատուարժան թաղական խորհրդոյն Գաւառմփաշայի, Խիլան գաւառի Բերդաղու գիւղէն Յաւու (Յարութիւն) անուն անձ մը՝ որ ըստական տարիէ

ի վեր մայրաքաղաքս կը ստանդ խոտրոյն գաւառի Օղանդ գիւղէն Մաւնուկեան Մուսա անուն ազգային մը յիշնամայ իկնը Մարգարիտ առնուն, զոր փոխարին չուար կռած, և իւր անունն ալ թողնուի դրած է, և յիշեալին 12 տարեկան Յօհաննէս անուն տղայ իւր հետն առած, և միս ու կէտաւով մայրաքաղաքէն մեկնեք է, չ'ընտելու թէ ո՛ր զընայած են:

Յիշեալ անձանց վրայ՝ եխէ գաւառացի ազգայիններէն մէկը տեղեկութիւն կամ լուր մը ունի, լրջաբար որք որ գաւառին Առաջնորդին կամ տեղեկին թագ. խորհուրդին միջոցաւ Ազգ. Պատրիարքարանս փութայ հաղորդել:

Նոյնպէս կը խնդրուի գաւառացի Գեր. Առաջնորդներէն, որ վերջիշեալ անձանց հետքը վիճակային քաղաքացի և գիւղօրէնից մէջ որմեկ տալով, եթէ տեղեկութիւն մը ստանան, անմիջապէս Ազգ. Պատրիարքարանի տեղեկագրել բարեհաճին:

Յ. յունվ. 1879 (ՄԻԷ)
Պարբ. րն Հայոց
Կ. Պոլս

ԹՂԱՅՈՒԹԻՒՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

Ի Թէրեմաղ, 27 դեկտ. 78

... Տէր Խմբագրապետ.

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հօր կողմանէ Ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան և ազգօգուտ ընկեկերութեանց հաստատութեան նկատմամբ ուղեւոր եռանդնարարքը հրապարակեալ Վոնդակն՝ արդարև մեծ տպաւորութիւն գործեց քաղաքի ազգայնոց սրբտերուն, որուն արդիւնքն ևս մեծայայտեմք ի մօտոյ տեսնելու իւր նպատակին համեմատ: Նոյն Վոնդակին մէջ յանուանէ յիշատակեալ այլ և այլ քաղաքներու գիւղերն ալ և այլ ընկերութիւններ կային, յորոց կարգի իրաւամբ կը համարուի քաղաքի մէջ հաստատեալ Ս. Թադաւոր հոշակաւոր եկեղեցոյ բարեշան Գարաց հինօրեայ դատու ընկերութիւնն, որ գրեթէ քառասուն տարիէ ի վերէն անընդհատ իւր շարունակութիւնն ունեցած ըլլալով մեծամեծ օգուտներ ալ բրած ըլլան ակներև կը տեսնուի. յորս յիշատակութեան արժանի է ի չինութեան տաճարի Ս. Թադաւորի 23 հազար զիւր գումար մը նպատ տալն, ի պատ յաշկալի չինութեան և ոսկեղօծելու 10 հազար զիւր չափ ծախսելն. երկու երեք կողմ փոքր կալուածներ յանուն զարգի նուիրեն, եկեղեցոյ աղբիւրն նորոգութեան համար հինգ հազարէն աւելի գումար մը ընծայելն ճարտարագործ արծաթապատ և այլ ոսկեթել մանուած և գործուած շապիկներ եկեղեցոյ յիշատակելն. թող ժամանակ ժամանակ աղբառացի նեղութեան օրերուն դազանի օգնութիւններ ընելն. ասոնց վերայ կը յաւելու նաև այժմուս զարգի աղբատիկ աղացոց դասազրոյց թղթի, մեղանի հոգատարութիւնն. և ո՛ր դանձմատակարարուած են այս ամենը, բայց եթէ իրենց մէջ եղած մասնաւոր հանդիմանութիւնները, նաև կիւրակէ օրեր յանուն Ս. Ստեփաննոսի եկեղեցոյ մէջ շրջաբերուած զանձանակի փոքրիկ գումարներէ, այլև նեղեցելոց յազարակաւորութեան և հարստեաց հալածօրհնէքի հանդէսներու մէջ իրենց դպրութեան պաշտօնը կատարելն, նոյն իսկ իրենց անձնական առեւտրական գործերու չահերը զօհելով: Այսպիսի ընկերութիւն մը ո՛ր օրհնութեան և գովեստից արժանի ընկերութիւնէ յետեալ կը գտնուի. որուն գրեթէ ամենամեծ օգուտներէն մին ալ է Հայաստանեայց Ս. եկեղեցոյ շարակալի երգեցողութեան յաջորդաւոր աւանդութեան անաղաւաղ և անեղծ մնալն. որուն հաստատութիւն և պայծառութիւն կը մարմնէր և պիտի մարմնէր ինչև նոցա վարժապետոյց Աստուծոյ յատուկ և ի հանդերձեան:

Թէ և նուազ քան զայս արդիւնաւոր ի վեր մայրաքաղաքս կը ստանդ խոտրոյն գաւառի Օղանդ գիւղէն Մաւնուկեան Մուսա անուն ազգային մը յիշնամայ իկնը Մարգարիտ առնուն, զոր փոխարին չուար կռած, և իւր անունն ալ թողնուի դրած է, և յիշեալին 12 տարեկան Յօհաննէս անուն տղայ իւր հետն առած, և միս ու կէտաւով մայրաքաղաքէն մեկնեք է, չ'ընտելու թէ ո՛ր զընայած են:

ունի նաև քաղաքիս Ս. Խաչ եկեղեցին ևս Գարաց ընկերութիւն. որ ցարդ կը տեւէ բաւական տարիներէ ի վեր. իսկ նոյն թաղի աղբատիկ, սակայն պարծանաց արժանի երկուստ վարժարանաց պաշտպան զարգանալու եռամեայ ընկերութիւնն, նորու ճիգն, եռանդն, աշխոյժն ու գործունէութիւնն ոչ որ կըրնայ ուրանալ և ոչ որ չլինել զովորան և օրհնարան: Անշուշտ կան տակաւին զանազան տեղեր զանազան ազգօգուտ ընկերութիւններ, որոնք թէ և ի կարգի անյայտից համարեալ, սակայն իրենց արդիւնքն ձգած են աղբին մէջ, որոնց թէ՛ հիմնադիրներն և թէ անդամներն անշուշտ կը վարժարան գիտան գաղաւնեաց և աներևութիւն:

Մնամ ձեզ յաւէտ բարեացակամ
Արեւորէն առաջ Գեղեցիկ
Յիշեալ

Յ/20 1879 Օրթաքէոյ
Հայկական կրթարան

... Խմբագրապետ Տէր:

Անցեալներն ի լրջ ծանուցած է իւր թէ առատաբեր ազգային մը հանդուցեալ խօսաարեան Օղանէն է. ֆէնտիկ երկրորդ օրդին և ուրիշ գաւառացի աղբատիկ մ'իւր պաշտպանութեան ներքև տունով մեր կըրթարանը դրած է. այլ, անշուշտ յիշեալ կամաց, պատշաճ չէր դատած յանուանէ նշանակել նոյն բարեկարգ աղբային:

Հայկական կրթարանի անօրէնութիւնն, այսպիսի գեղեցիկ գործոյ մը հեղինակն անձանքով չմտաւ համար, կը փութայ յայտարարել որ՝ Հայ վաճառականութեան պատուաբեր խաւամանեաց աղնաւաղքը գերդատանի անդամներէն Մեծ. Տիգրան է ֆէնտիկ խաւամանեան է ձեր յիշած առատաբեր աղբայինն, որ իւր ֆ. Հայի խօսաարեան Տիգրիկի պատանին տուած է յաշակերտութիւն կրթարանին՝ նոցա բոլոր պիտոյն առատաձեռնութեամբ հոգարով:

Արեւ. օրինակ մարդասիրութեան և ուսումնասիրութեան, որպիսի ինչ թէ յաճախէին աղբին մէջ յօդու ժողովուրդային դատարարութեան, յանուն որոյ խորին շնորհակալութիւն կը մատուցանեմ հրապարակու ևս յիշեալ Մեծ. Էֆէնտիկին:

Շնորհակալ և փափաղեան Մեծ. Ստեփան Էֆէնտիկ, որոյ ջանից արդիւնքն է իրաւամբ հանդուցելոյն որք մանկան վայրէջած հայրախնամ պաշտպանութիւնն:

Հաճեցէք, ... Խմբագրապետ, ընդունել և այս տալիս մեր խորին յարգանքը:

Հիմնադիր—Տնօրէն
Յ. Գաւառ

Ա. Զ. Դ.

Ս. Սահակեան վարժարանի ուսումնարանի համար կառավարչի մը և նախալրթարանի համար յարմարաւոր դատարարակի մը, և Ն. վարդուհեան վարժարանի համար հմուտ ձեռագործ վարժուհւոյ մը պէտք ունի Հոգաբարձութիւն, որ կը խոստանայ գոհացուցիչ ամսական վրձարել: Ո՛վ որ սոյն պաշտօններէն մին յանձն առնուի կը փոփարի, պարտի դիմել Հոգաբարձութեան ի Ս. մաթիա Ս. Սահակեան վարժարան առատաձեռնութեամբ:

Կ. յունվ. 1879 Ի զիմաց Հոգ. երկուստ վարժ. Սամաթիոյ

Արեւադպր Ստեփանակտ
Ս. Բաւարէն Գ. Գեղեցիկ

ՏՓԹԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԼԻԱ. Պետրոս աղա Հէրիմեան: